

УДК 338.48:339.9

T-33

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 21.12.2023 р. (протокол № 4).

T-33 Теоретико-прикладні проблеми розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 29 листоп. 2023 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 113 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-прикладні проблеми розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі» (29.11.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. ек. наук, доц. **Тетяна ТЕСЛЕНКО** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юр. наук **Сергій ДУБОВ**; док. ек. наук, проф. **Ігор САЗОНЕЦЬ**; док. ек. наук, проф. **Володимир ДЖИНДЖОЯН**; док. ек. наук, проф. **Ольга САЗОНЕЦЬ**; канд. юр. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**.

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

2. Квартира vs Апартаменти. Від зміни місця проживання люди не змінюються URL: <https://nerukhomi.ua/ukr/news/lyudi/kvartira-vs-apartamenti-vid-zmini-mistsya-prozhivannya-lyudi-ne-zminyuuyutsya.htm>
3. EXCELTUR Alianza para la Excelencia Turística. URL: <https://www.exceltur.org/>

Тілуг Ірина Андріївна

здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Тесленко Тетяна Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент, завідувач
кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Дніпровського гуманітарного університету

РОЗВИТОК КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Круїзний туризм вид туризму, який поєднує у собі практично всі його форми, а також об'єднує різні види сервісу та організації (готельне обслуговування, ресторанний бізнес, екскурсійну діяльність, рекреаційний туризм, екстремальний та ін.).

За останні 20 років середньорічні темпи зростання обсягів виробництва світової круїзної індустрії становили 7,4%. Кількість круїзних туристів щорічно зростає на 1 млн чол. [1].

Вивченням специфіки круїзного туризму та його місця в міжнародному туризмі, географії круїзних маршрутів займалися Александрова А. Ю., Біржаков М. Б., Долматов Г. М., Надточій В. Г. Стан та перспективи розвитку круїзного туризму в світі та Україні вивчали Данчик М. М., Кізілова Є. Ю., Тіщенко Є. А., Зацепіна Н. О., Дем'янченко А. Г., Соловійов А. А., О. В. Тищенко, А. О. Филипенко, Антоненко І. Я., Мельник І. Л. та ін.

Найбільш поширений вид водних подорожей – круїзи. Поняття круїз охоплює організацію морських і річкових подорожей з відвіданням портових міст декількох країн. Ідея морських подорожей системою круїзу належить американцю Бобу Дікенсону, співробітнику компанії Ford Motors. Ним у 50-ті роки ХХ ст. була розроблена концепція круїзного відпочинку, яка передбачала потужну індустрію розваг на теплоході. Цивілізований ринок морських круїзів виник після 1960 р., коли бурхливий розвиток авіаційних трансконтинентальних рейсів почав тіснити традиційні морські подорожі й було необхідно шукати нові форми даних перевезень [2].

Круїзні судна сертифікуються за 6 категоріями (зірками). До вищої,

шостої, належать судна категорії суперлюкс. Круїзний ринок можна умовно поділити на два сегменти, що паралельно розвиваються: масовий (мегалайнери, довжиною понад 300 м і пасажиромісткістю до 2000 осіб і більше) та нішовий (індивідуальний туризм на судах невеликого розміру, пасажиромісткістю до 500 осіб). Для обох сегментів ринку характерна висока диференціація продукту, що надається :

1. Для масового сегменту – на борту судна;
2. Для нішового сегменту – на березі, під час відвідування круїзних портів [3].

Залежно від програм берегового відпочинку прийнято розрізняти дві системи організації круїзів: європейську та американську. Європейська система передбачає подорожі морем із заходом у різні порти з наданням у них екскурсійної програми. Практикуються навіть одно- та дводенні поїздки до інших міст. Така система круїзних поїздок охоплює нині до 60% всіх круїзів.

Разом з тим, набуває популярності американська система, основною метою якої є надання можливості пасажиром, що знаходяться у круїзі, відпочивати на пляжах у пунктах заходу судна.

Всі круїзи пропонують гнучкі ціни, знижки для туристів (поза сезоном, завчасне бронювання подорожі, повторне звернення тощо). Основними факторами, які впливають на ціну, є тривалість круїзу, сезон, розміщення та розмір каюти, оснащення корабля, відпочинкові програми. На багатьох кораблях співвідношення клієнтів та обслуговуючого персоналу становить 1:2 [4].

Слід враховувати, що круїзні кораблі мають найвищі оперативні видатки в індустрії туризму. Щоб покрити витрати, кораблі мають мати завантаження не менше 80- 90%, авіалінії – 60-65%, готелі – 50-60%. Тому круїзні послуги залишаються одними з найдорожчих у сфері туристичного обслуговування.

Річкові круїзи є найбільш популярними у країнах, які мають потужні річкові та озерні системи, а також системи каналів (США, Канада — Великі озера (загальна протяжність траси по річках, озерах і каналах — понад 40 тис. км). Подібні круїзи здійснюються Нілом, Рейном, Дунаєм. Нині річкові круїзи організовуються також Ладозьким озером, басейнами Волги, Дніпра, Лени, Обі, Янці, каналами та річками Франції та Швеції. В Україні популярними є круїзи Дунаєм та Дніпром із заходом у Чорне море. Список найбільших у світі річкових круїзних ліній включає в себе такі: AROSA, AmaWaterways, Avalon Waterways, CroisiEurope, Emerald, Scenic, Tauck, Uniworld Boutique River Cruise Collection, Viking Cruises. Відповідно, ці лінії обслуговуються потужними компаніями, представленими у табл. 1.

Таблиця 1

Найбільші круїзні компанії світу у 2022 р.

№	Назва круїзної компанії	Кількість суден	Ліжко-місця, тис.	Пасажиромісткість, тис. місць	Ринкова частка, %
1.	Carnival	113	273,5	13 404,0	42,1

	Corporation				
2.	Royal Caribbean Cruises	53	144,3	7 260,9	22,8
3.	MSC Cruises	19	63,0	3 159,3	9,9
4.	Norwegian Cruise Line	27	59,1	2 878,3	9,0
Всього:		212	539,9	26 702,5	83,8

Перед науковцями та фахівцями в галузі туризму та гостинності України постає питання відновлення даного виду туризму та його подальшої популяризації.

Список використаних джерел:

1. National Institute for Strategic Studies (2012), "Cruise shipping as a factor of the development of Ukrainian coastal regions", available at. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1054/> (дата звернення 09.11.2023).
2. Зацепіна Н. О. Історія виникнення та сучасний стан круїзного туризму в світі. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2012. Вип. XXXIV. С. 23-34.
3. Круїзне судноплавство як чинник розвитку приморських регіонів України. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL :<http://www.niss.gov.ua/articles/1054/> (дата звернення 09.11.2023).
4. Герасименко В. Г., Замкова А. В. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: навч. посібник. Харків: «Бурун Книга». 2011. 116 с.